Megjelenik minden hónap 10-ikén, legalább is 3½ nagy nyolczadrét ívnyi tartalommal; időnként szövegközi ábrákkal illusztrálva.

TERMÉSZETTUDOMÁNYI KÖZLÖNY.

HAVI FOLYÓIRAT

KÖZÉRDEKŰ ISMERETEK TERJESZTÉSÉRE.

E folyóiratot a társulat tagjai az évdíj fejében kapják; nem tagok részére a Pótfüzetekkel együtt előfizetési ára 6 forint.

XXII. KÖTET. 1890. JULIUS 251. FÜZET.

A szemüveg.*

Az iskolában belénk gyökeresedett az Ovidius időszámítása, a ki arany-, ezüst- és vaskorra osztotta az emberiség történetét. Az utóbbi nevet az ő korára értette, még pedig nem épen hizelgő értelemben állítva szembe a fáradalmas munka korát a régi boldog aranykorral. A mi korunk büszkébb a XIX-ik századra, az emberi munkát akarja vele megbecsülni, mikor a vas, a papiros, a szén s az elektromosság századának nevével ékesíti. Engedjék meg, hogy ennek az észjárásnak alapján én meg *szemüveges kornak* nevezzem századunkat. Igaz ugyan, hogy voltak idők, mikor bizonyos néposztályokban divat volt a szemüveg hordása, de annyira átérzett szükséget nem pótolt, mint korunkban.

Ha t. olvasóim becses figyelmét leköthetem, annak okait akarom megvilágítani, miért kellett a szemüvegnek annyira elterjednie; fölvetem a kérdést, örvendetes vagy szomorú-e ez a jelenség az emberiség fejlődésében és várható-e, hogy ez az állapot jobbra vagy rosszabbra fordul.

Sokat vitatták, hogy mikor találták föl a szemüveget és ki volt a föltalálója. A klasszikusok kedvelői Pliniusra hivatkoznak, ki Nero császárról azt jegyzé föl, hogy a szinházi viadalokat smaragdon nézte. Azt is fejtegették, vajjon közellátó volt-e Nero vagy messzelátó; hogy tehát konkáv vagy konvex köszörülésű kristályon nézett-e. A theologusok szent Jeromost tartották a szemüveg feltalálójának s azért a XVI-ik század festői az egyház atyáit pápaszemesen szerették ábrázolni.

A mai megállapodás szerint a szemüvegnek, úgy látszik, most üljük a hat százados jubileumát, t. i. 1285 és 1290 között találta föl a szemüveget Salvino d'Armato degli Armati, ki 1317-ben halt meg s Firenzében van eltemetve. Bebizonyítottnak veszik, hogy igazat mond a sírköve, melyre rá is vésték, hogy Inventore

* Népszerű előadás a Természettudományi Társulat 1889 deczember 20-iki estélyén.

METEOROLÓGIAI ÉS FÖLDMÁGNESSÉGI FÖLJEGYZÉSEK

A MAGYAR KIRÁLYI KÖZPONTI INTÉZETEN, BUDAPESTEN

1890 JUNIUS HÓNAPBAN.

A.

Nap	Légnyomás milliméterben				Hőmérséklet C. fokban				Páranyomás milliméterben				Nedvesség százalékokban				Csapadék milliméterben
	7h reggel	2h d. u.	9h este	közép	7h reggel	2h d. u.	9h este	közép	7h reg.	2h d. u.	9h este	közép	7h reg.	2h d. u.	9h este	közép	
1	746·8	744·1	742·0	744·3	14·4	18·2	12·2	14·9	7·9	7·5	9·8	8·4	64	48	94	69	● 12·5
2	42·4	46·4	48·7	45·8	11·0	14·2	10·1	11·8	7·6	7·9	6·9	7·5	77	65	75	72	● 1·1
3	52·3	52·7	53·1	52·7	13·2	18·8	15·3	15·8	7·8	6·3	8·3	7·5	69	39	64	57	
4	54·1	53·3	52·5	53·3	15·6	21·4	16·5	17·8	9·3	9·2	10·3	9·6	70	49	73	64	
5	52·1	50·0	48·8	50·3	15·3	24·6	17·8	19·2	10·7	8·9	10·1	9·9	83	39	67	63	
6	47·4	46·4	46·8	46·9	18·8	21·8	16·9	19·2	10·8	9·1	12·3	10·7	67	47	86	67	● 1·2
7	46·1	46·2	46·0	46·1	17·2	18·9	17·4	17·8	10·5	11·5	9·9	10·6	72	71	68	70	● ⟋ 1·0
8	46·0	46·5	48·2	46·9	15·3	15·0	10·5	13·6	9·6	7·5	6·1	7·7	74	59	64	66	● 2·3
9	48·8	48·8	48·7	48·8	10·7	15·6	12·3	12·9	5·9	5·3	6·1	5·8	62	40	58	53	
10	49·0	47·6	46·9	47·8	14·2	19·9	14·7	16·3	7·5	5·3	7·4	6·7	62	31	59	51	
11	46·7	45·0	44·7	45·5	15·6	24·6	19·6	19·9	9·4	7·9	10·1	9·1	71	34	59	55	● 0·5
12	44·2	42·7	42·9	43·3	16·1	21·2	12·6	16·6	12·0	12·2	10·1	11·4	88	65	93	82	● ▲ ⟋ 19·0
13	44·1	44·4	44·4	44·3	12·7	16·8	13·5	14·3	9·3	9·4	9·8	9·5	86	66	86	79	● ny.
14	44·8	45·1	44·8	44·9	15·8	18·9	13·5	16·1	8·9	8·3	10·1	9·1	66	52	88	69	
15	44·3	46·3	49·5	46·7	13·9	18·0	14·2	15·4	9·7	5·8	6·4	7·3	82	38	53	58	
16	50·0	49·2	49·6	49·6	11·9	17·9	14·0	14·6	7·4	5·1	8·2	6·9	72	34	69	58	
17	50·0	49·7	48·5	49·4	14·7	19·6	15·6	16·6	8·3	6·5	7·6	7·5	67	39	58	55	
18	47·9	47·7	48·9	48·2	15·3	17·4	15·4	16·0	9·2	9·9	9·4	9·5	71	68	72	70	● 0·4
19	50·8	49·3	47·9	49·3	15·1	19·7	14·9	16·6	8·3	8·0	11·1	9·1	65	47	88	67	● 1·3
20	47·7	49·0	50·8	49·2	16·0	20·4	15·9	17·4	9·6	8·2	8·0	8·6	71	46	59	59	
21	51·5	50·6	50·3	50·8	17·0	24·2	18·2	19·8	9·1	8·8	9·6	9·2	64	39	62	55	
22	49·4	48·7	47·9	48·7	20·5	17·2	16·0	17·9	11·8	13·2	12·4	12·5	66	91	91	83	● ⟋ 13·5
23	47·1	46·3	47·1	46·8	14·4	19·8	15·3	16·5	10·0	8·8	9·9	9·6	83	51	77	70	
24	48·2	48·1	49·2	48·5	15·5	20·8	17·0	17·8	8·9	7·0	7·9	7·9	67	44	55	55	● ny.
25	49·2	49·4	50·3	49·6	14·7	21·5	17·4	17·9	9·3	8·7	9·0	9·0	75	46	61	61	● ny.
26	50·8	49·3	47·6	49·2	17·7	23·4	17·2	19·4	9·8	7·9	9·1	8·9	65	36	63	55	
27	46·0	43·9	44·9	44·9	18·7	28·7	23·5	23·6	11·3	11·6	12·1	11·7	70	40	56	55	● 1·1
28	46·8	47·8	47·4	47·3	21·6	25·8	21·6	23·0	13·5	13·2	14·1	13·6	71	53	74	66	⟋
29	46·5	44·3	43·6	44·8	22·2	32·4	24·6	26·4	14·4	10·8	12·3	12·5	72	30	53	52	
30	45·4	44·1	41·9	43·8	18·5	28·4	21·5	22·8	10·4	10·6	12·0	11·0	66	37	63	55	⟋
Közép	747·9	747.4	747·5	747·6	15·8	20·8	16·2	17·6	9·6	8·7	9·5	9·3	71	48	70	63	—

A hőmérséklet valódi közepe: + 17·2 C° (Normális érték: + 20·7 C°.) — A légnyomás maximuma 754·1 mm. 4-én reggel 7 órakor. — A légnyomás minimuma: 741·9 mm. 30-án este 9 órakor. — A hőmérséklet maximuma: + 32·4 C° 29-én délután 2 órakor. (Norm. ért.: = + 30·4 C°.) — A hőmérséklet minimuma: + 10·1 C° 2-án este 9 órakor (Norm. ért.: + 12·3 C°.) — A hőmérséklet abszolut szélsőségei: + 33·5 C° 29-én és + 6·7 C° 3-án. — A nedvesség minimuma 30% 29-én d. u. 2 órakor. (Norm. ért.: 28%.) — A csapadékos napok száma: 11. (Norm. ért.: 11.) — A csapadékok összege: 55 mm. (27 évi középérték: 68 mm.) — Elpárolgás junius hónapban: 98·9 mm.

Jelek magyarázata: köd ≡, eső ●, hó ✳, jégeső ▲, égi háború ⟋, villámlás ⟋, dara △, ónosidó ∽, harmatvíz ⌓ jellel jelöltetik, — ny = nyoma.